

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 21/06

Meditaties:

Deze meditatie staat ook online op <https://youtu.be/VmQC5NRX11k>

Weerstand en vertrouwen

Meditatie door Heleen Ransijn (proponent, Vilvoorde), 21 juni 2020, 1e zondag in de zomer

Welkom en bemoediging

Welkom u allemaal, wie deze dienst leest op papier of wie kijkt naar de video-opname. Nog steeds kunnen we elkaar niet in de kerk ontmoeten. Nog steeds moeten we het doen op andere manieren dan we gewoon zijn. En toch: zoals ik hier sta, voel ik me met jullie verbonden. Ik hoop dat jullie je ook met elkaar verbonden voelt. Dat we hierin troost en bemoediging mogen vinden, nu we elkaar niet rechtstreeks kunnen ontmoeten.

Wij stellen onze hoop op de naam van de ENE
die hemel en aarde gemaakt heeft
die trouw blijft, zolang er dagen zijn
en die nooit loslaat wat zijn hand ooit begon.

Kyriegebed

Gij die het sprakeloze bidden hoort
achter de woorden die wij tot U roepen.
Gij die de mensen ziet als geen mens.

Gij die Uw woord in ons hebt neergelegd
in den beginne als een bron van weten.
Gij die ons hebt geschapen naar U toe.

Wek onze kracht, vuur onze hartstocht aan,
heradem ons dat wij in U volharden.
Doe lichten over ons Uw lieve naam.
(Huub Oosterhuis, naar Psalm 63)

Lied: Vonkje van hoop (NLB 427)

Vonkje van hoop diep in mij,
lieve God, wakker het aan
tot een vlam van vertrouwen

Wakker aan, wakker aan,
dat wij gaan in vurige liefde,
vonken die overslaan

Schriftlezing: Matteüs 10:16-31

Bedenk wel, ik zend jullie als schapen onder de wolven. Wees dus scherpzinnig als een slang, maar behoud de onschuld van een duif. Pas op voor de mensen, want ze zullen je voor het gerecht brengen en je geselen in hun synagogen. Jullie zullen omwille van mij worden voorgeleid aan gouverneurs en koningen, en een getuigenis moeten afleggen ten overstaan van hen en de heidenen. Wanneer ze je uitleveren, vraag je dan niet bezorgd af hoe je moet spreken of wat je moet zeggen. Want wat je moet zeggen, zal je op dat moment worden ingegeven. Jullie zijn het immers niet zelf die dan spreken, het is de Geest van jullie Vader die in jullie spreekt.

De ene broer zal de andere uitleveren om hem te laten doden, en vaders zullen hetzelfde doen met hun kinderen, en kinderen zullen zich tegen hun ouders keren en hen laten terechtstellen. Jullie zullen door iedereen worden gehaat omwille van mijn naam; maar wie standhoudt tot het einde zal worden gered. Wanneer ze jullie vervolgen in de ene stad, vlucht dan naar de volgende. Ik verzeker jullie: voor je in elke stad van Israël bent geweest, zal de Mensenzoon gekomen zijn.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 21/06

Een leerling staat niet boven zijn leermeester en een slaaf niet boven zijn heer. Een leerling moet er genoeg mee nemen te worden als zijn leermeester, en de slaaf als zijn heer. Als ze de heer des huizes al Beëlzebul genoemd hebben, waarvoor zullen ze dan zijn huisgenoten wel niet uitmaken? Wees dus niet bang voor hen. Want niets is verborgen dat niet onthuld zal worden en niets is geheim dat niet bekend zal worden. Wat ik jullie in het duister zeg, spreek dat uit in het volle licht, en wat jullie in het oor gefluisterd wordt, schreeuw dat van de daken. Wees niet bang voor hen die wel het lichaam maar niet de ziel kunnen doden. Wees liever bang voor hem die in staat is én ziel én lichaam om te laten komen in de Gehenna. Wat kosten twee mussen? Zo goed als niets. Maar er valt er niet één dood neer zonder dat jullie Vader ervan weet. Bij jullie zijn zelfs alle haren op je hoofd geteld. Wees dus niet bang, jullie zijn meer waard dan een hele zwerm mussen.

Lied: Verdoofd en schamper van gemis (NLB 924)

1. Verdoofd en schamper van gemis
herkomst en doel verloren.
Dit leven dat geen leven is
noch dood noch ongeboren.
Doe open, Gij die woont in het licht
dat niet ter dood gedoemd zijn
wij die naar U genoemd zijn.

2. Uw naam, ons eertijds aangezegd
volhardt in onze oren
opdat wij doen het volste recht
en zijn uit u geboren.
De minste mens een naaste zijn,
dat woord heeft zin gegeven
ons angst beladen leven.

3. Die gaan de wegen van uw woord
geen lot is hen beschoren
dan Gij, Gij plant hun adem voort,
uw land zal hen behoren.
Woestijnen gaan in dauw gedrenkt
geluk zal wedervaren
aan wie verworpen waren

Meditatie

Lieve mensen van God,

In het jaar 70 trok de Romeinse generaal Titus ten strijde tegen Jeruzalem, nog maar kort geleden veroverd door joodse opstandelingen. Nadat hij en zijn leger de stad hadden ingenomen, moordden zijn soldaten de bevolking uit. Wie het overleefde sloeg op de vlucht. Het werd joden verboden om nog in de stad te wonen. En tenslotte verwoestte Titus de tempel, al eeuwenlang het centrum waarop iedere godvruchtige jood zich richtte. Het is een gebeurtenis die tot op de dag van vandaag ieder jaar in rouw herdacht wordt door de joodse gemeenschap. Hoe diep moeten de wonden dan wel niet zijn geweest voor de joden die in die tijd leefden.

Het is net iets na die traumatische gebeurtenis, dat Matteüs zijn evangelie schrijft. Hij schreef het hoogstwaarschijnlijk voor christenen die uit het jodendom afkomstig waren, in een tijd van ongehoorde crisis voor de joodse gemeenschap. De tempel was verwoest. Jeruzalem, de heilige stad, werd door de Romeinse bezetter ontmanteld en tot een heidense stad gemaakt. Dat zijn tijden dat je het moet hebben van je onderlinge verbondenheid om je nog veilig te kunnen voelen. Schuilen bij elkaar, vooral niet teveel in de openbaarheid komen, anders keert de bezetter zich ook nog tegen jou. En dan is er zo'n groep die zich in plaats daarvan bekeert tot de sekte die begonnen is door een zwervende joodse leraar. Veertig jaar eerder is hij als opstandeling terechtgesteld door diezelfde Romeinse bezetter. En dan gaan ze ook nog lopen verkondigen dat het koninkrijk van God nabij is, tegen de

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 21/06

heerschappij van de bezetter in. De weerstand tegen die afvalligen in eigen kring, tegen die amokmakers, die moet enorm zijn geweest.

Die amokmakers waren de eerste christenen. En vanwege hun verkondiging van het Koninkrijk kregen ze te maken met weerstand en haat vanuit hun eigen volksgenoten; met heel reële vervolging. Inclusief het verscheurd worden van families, het afranselen in synagogen, het aangeven bij de heidenen, dat wil zeggen bij de Romeinse bezetters.

Eigenlijk is het een wonder op zich, dat de eerste gemeenten die overleefd hebben. En niet alleen overleefd: als we de verhalen over de jonge kerk moeten geloven groeide ze vanaf de beginjaren als kool. Er moet dus iets geweest zijn dat sterker was dan de angst voor vervolging. Er moet iets geweest zijn in het volgen van die Jezus van Nazareth, Jezus de Christus, dat alle risico's de moeite waard maakte. De evangelisten vertellen ons dat mensen werden geraakt door zijn woorden, door zijn optreden. Dat hij diep bewogen werd door concrete menselijke ellende. Dat hij aan het einde liever onschuldig veroordeeld werd dan zich gewapenderhand te verdedigen. En, tenslotte, dat van hem verkondigd werd dat hij sterker was gebleken dan de dood. En misschien wel het sterkst van alles: dat mensen in hem God zélf herkend hadden. Het licht dat uitging van zijn leven en sterven, de hoop die uitging van zijn Opstanding, dat maakte het allemaal de moeite waard. Misschien kunnen wij dat, als gelovigen van de 21e eeuw, wel beamen. Ieder van ons zal ergens geraakt zijn door dat licht en die hoop. Door datzelfde licht en diezelfde hoop die de eerste christenen de moed gaf om desnoods zelf lijden en dood te ondergaan.

Net zoals die eerste christenen worden ook wij aangespoord om het Koninkrijk van God te verkondigen. Misschien met woorden, maar - denk ik - in de eerste plaats met daden. Mensen hoop geven als ze in een uitzichtloze situatie zitten. Opkomen voor mensen die in de hoek zitten waar de klappen vallen. Met onze manier van leven laten zien, dat menselijk bestaan niet bedoeld is om elkaar te haten, maar om elkaar lief te hebben. Tot je tegenstanders aan toe, zoals Jezus ons in de Bergrede voorhoudt. Het gaat er toch om dat mensen aan ons kunnen ervaren: die daar, die zijn van Christus. Dat ze dat kunnen ervaren aan hoe wij omgaan met mensen, met de wereld, met de schepping.

Ook dat zal soms tegenstand oproepen. Minder heftig dan bij de eerste christenen, waarschijnlijk. Maar ieder van ons zal wél die momenten kennen, dat je misschien heel erg aarzelt om te spreken of om in actie te komen. En toch: dat Koninkrijk Gods, dat verkondigd werd door Jezus en zijn leerlingen: dat vraagt om woorden en daden die ingaan tegen wat in onze wereld vaak zo 'normaal' is. Dat vraagt erom dat wij onze nek durven uitsteken. En dat is een spannende toestand. Misschien juist wel in deze tijd. Net als die tijd vlak na de verwoesting van de tempel is deze tijd er één van crisis op meer dan één vlak. Niet alleen de Corona-pandemie, die onze levens zo overhoop haalt. Het is ook een tijd dat mensen de straat opgaan om hun verlangen uit te roepen naar een ándere wereld, een ander soort samenleving. Een wereld waarin de één niet langer wordt gezien als meer waard dan de ander, omdat de één een witte huidskleur heeft en de ander een zwarte, een bruine, een gele of een rode. Waarin de één niet als vanzelfsprekend meer kans heeft op een baan of een woonst omdat hij een Europese achternaam heeft en geen Arabische of Afrikaanse. Een wereld waarin iemand met een zwarte huid en een Afrikaanse achternaam niet twee keer zo hard hoeft knokken om zich te bewijzen; twee keer zo hard als iemand met een witte huid en een Europese achternaam. Verlangen naar een wereld die een thuis is voor ieder mens. Verlangen naar wat ik zou noemen: een wereld waarin God zich thuis voelt. Die ik zelfs zou noemen: een wereld die lijkt op het Koninkrijk van God. En als het u nu opgevallen is dat ik

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 21/06

het eigenlijk allemaal in het negatief heb gezegd: niet dat, niet dat, niet dat.... Dan komt dat omdat in onze wereld nou precies al die dingen aan de orde van de dag zijn. Dat we nog zó ver van dat Koninkrijk van God verwijderd zijn. Die uitspraken die Jezus in de lezing doet, zijn geschreven als een voorspelling. Maar op het moment dat ze geschreven werden, waren die dingen al aan de orde van de dag, harde werkelijkheid. En dat zijn ze in wezen nu nóg.

Wie zich uitspreekt vóór die wereld zoals God die bedoeld heeft, wie zich daarvoor inzet, die zal nog steeds met die verdeeldheid te maken krijgen. Met onbegrip, vaak precies van de mensen die het dichtste bij je staan. Je eigen familie. De vrienden uit je jeugd. Maar als dat nu nog steeds geldt, mogen we er ook op vertrouwen dat die andere woorden van Jezus nog steeds gelden. Die woorden van vertrouwen. Dat God naast je staat, hoe dan ook. Wie uit liefde zich inzet voor een wereld die anders is, menselijker, dan de wereld waarin wij nú leven, die zal het ook niet aan liefde ontbreken. Soms in de meest onverwachte vormen, zoals God zich zo vaak in de meest onverwachte vormen openbaart.

De VPKB heeft zich ruim een week geleden als kerk uitgesproken tegen racisme. En daarmee doet ze wat ons als gemeenschap van navolgers van Jezus Christus te doen staat. Ook in deze moeilijke tijden, waarin we niet eens als gemeenschap bij elkaar kunnen komen, roept Christus ons om ons niet in ons vertrouwde wereldje op te sluiten. Precies nu in deze tijd worden we ook opgeroepen om ons uit te spreken en ons in te zetten vóór die wereld zoals God die bedoeld heeft.

En dat begint al in onze eigen gemeenschap. Zelfs al hebben we zoveel verschillende plekken waar onze wieg heeft gestaan, of die van onze ouders of grootouders. Zelfs al spreken we - soms letterlijk - verschillende talen. Juist die verschillen mogen bij ons niet tot verdeeldheid leiden. Ik zou eerder zeggen: laten we precies die verschillen vieren. Laten we bereid zijn om ons door elkaar te laten bekeren. Daarmee bedoel ik: om van elkaar te leren hoe we dichter bij God kunnen komen. Om nog meer Christus na te volgen. Om zijn Geest nog meer te laten waaien. Waar de Geest waait, zo hebben we met Pinksteren gezien en gehoord, daar verstaan mensen elkaar al spreken ze verschillende talen. En waar wij in eigen kring én in de wereld om ons heen het Koninkrijk Gods verkondigen - met daden en desnoods met woorden - daar zullen we stuiten op weerstand. Maar van één ding mogen we zeker zijn: daar zal het ons ook nooit aan liefde ontbreken. Daar zal het ons nooit aan God ontbreken. God die onze kleine vonkjes van hoop aanwakkert tot een vlam van vertrouwen, tot vurige liefde.

Moge het zo zijn.

Lied: Hij die gesproken heeft een woord dat gaat (NLB 362)

1. Hij die gesproken heeft een woord dat gaat.
Een tocht door de woestijn, een weg ten leven.
Een spoor van licht dat als een handschrift staat
tegen de zwartste hemel aangeschreven.
Hij scheidt ons hier een nieuwe dageraad.
Hij roept ons aan, 'Ik zal jou niet begeven'. | 2. Hij die ons in zijn dienstwerk heeft gewild,
die het gewaagd heeft onze hand te vragen,
die ons uit angst en doem heeft weggetild
en ons tot hier op handen heeft gedragen.
Hij die verlangen wekt, verlangen stilt.
Vrees niet, Hij gaat met ons, een weg van dagen. |
|---|---|

3. Van U is deze wereld, deze tijd.
Gij hebt uw stem tot op vandaag doen klinken.
Uw Naam is hartstocht voor gerechtigheid,
uw woord een bron waaruit wij willen drinken.
Gij die tot hiertoe onze toekomst zijt;
dat wij niet in vertwijfeling verzinken.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 21/06

Voorbeden

Gij, Ene, Allerhoogste,
Wij danken U voor de woorden
die wij ontvangen hebben van Jezus, onze Heer en Broeder.
Wij danken U voor het verlangen naar uw Koninkrijk
dat hij in ons hart geplant heeft.

Wij danken U voor uw Geest
die waait waar Zij wil en ons steeds opent
voor wat nieuw is en leven geeft.

In die Geest herinneren wij ons de woorden van Jezus:

“Jullie zullen omwille van mij worden voorgeleid aan gouverneurs en koningen, en een
getuigenis moeten afleggen ten overstaan van hen en de heidenen.”

In zijn Geest bidden wij u
voor mensen die gevangen zitten
omdat zij opkwamen voor gerechtigheid.
Dat zij in hun gevangenschap de vrijheid mogen ervaren
die uw Geest geeft.

En dat de ogen van de wereld geopend mogen worden
voor de onrechtvaardigheid die mensen vervolgt omdat zij goed doen.

“Jullie zullen door iedereen worden gehaat omwille van mijn naam; maar wie standhoudt tot
het einde zal worden gered.”

In zijn Geest bidden wij u
voor mensen die in eigen kring te maken krijgen
met onbegrip, weerstand of zelfs haat.
Omdat zij tegendraadse woorden van liefde spreken,
of tegendraadse daden van liefde stellen.
Dat uw Geest hen mag bezielen, zodat zij de moed niet verliezen
en de sterke zachtheid van uw liefde behouden.

“ik zend jullie als schapen onder de wolven. Wees dus scherpzinnig als een slang, maar
behoud de onschuld van een duif”

In zijn Geest bidden wij u
dat wij uw Koninkrijk gestalte mogen geven.
Dat wij liefde brengen op plaatsen waar haat heerst.
Dat wij hoop brengen waar alle hoop verloren lijkt.
Dat wij vertrouwen scheppen
daar waar alleen maar wantrouwen lijkt te zijn.
Zendt uw Geest met ons,
dat wij de moed vinden om uw werk te doen in deze wereld.

Barmhartige God,
wij bidden u ook voor allen die in angst leven in deze crisistijd:
Dat zij steun mogen ondervinden van mensen die hen nabij zijn.
Wij bidden u voor allen die in angst leven voor verandering
en voor afbraak van het vertrouwde.
Zend uw Geest, die alles nieuw maakt,
en die mensen in staat stelt om dingen te doen
die zij zelf nooit voor mogelijk hadden gehouden.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 21/06

Wij bidden u in stilte voor wat er in ons hart leeft
en soms wel, soms niet in woorden te vatten is:
(...)

Laten wij dan samen bidden met de woorden die Jezus zelf ons heeft voorgeleefd:
Onze Vader die in de hemelen zijt,
uw naam worde geheiligd;
uw Koninkrijk kome;
uw wil geschiede,
gelijk in de hemel als ook op de aarde.
Geef ons heden ons dagelijks brood;
en vergeef ons onze schulden,
gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren;
en leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van den boze.
Want van U is het Koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
tot in eeuwigheid.
Amen.

Slotlied: Nu wij uiteengaan (NLB 423)

1. Nu wij uiteengaan vragen wij God:
ga met uw licht voor ons uit!
Nu wij uiteengaan wens ik jou toe:
Ga met God! Vaya con Dion en a Dieu!

2. Voor wie ons lief zijn vragen wij God:
ga met uw licht voor hen uit!
Al onze vrienden wensen wij vrede:
Ga met God! Vaya con Dion en a Dieu!

3. Voor alle mensen in deze stad:
Vrede en goeds in elk huis!
Voor al wie kwamen onder dit dak:
Ga met God! Vaya con Dion en a Dieu!

Zegenbede

Op de grens van binnen en buiten
zendt onze grote voorganger Jezus ons uit, de wereld in.
Laten we dan gaan, met zijn zegen: tot de einden der aarde.

Gij, Ene, Allerhoogste,
Wakker aan alle vonken van hoop diep in ons
tot een vlam van vertrouwen.
Zegen ons met uw vurige liefde,
met uw vonken die overslaan.
Gij die zijt: Vader, Zoon en Heilige Geest.

Amen.